

Tuiranpuisto: yhteisöllistä hyvinvointia luonnon ja kulttuurin keskellä

Tuiranpuisto on ensiarvoisen tärkeä viher- ja virkistysalue keskellä vilkasta Tuiraa ja koko kaupunkia. Asemakaavan muutoksessa esillä olevista vaihtoehdoista mikään ei ota tarpeeksi huomioon yleis- ja asemakaavan vaatimuksia, puiston merkitystä esimerkiksi alueen ihmisten terveyttä parantavana kohteena, osana monimuotoista viheralueverkostoa tai loistavana oppimisympäristönä päiväkodeille ja kouluille. Vaihtoehto 1 on ehdotuksista paras, mutta siinäkin olisi tärkeää yhä vähentää kaadettavan puuston määrää, jotta alueen merkitys virkistysalueena ei heikkenisi. On huomattava, että Tuiranpuiston kehittämistä koskevan kyselyn vastauksissa korostui nimenomaan luonnossa virkistäytymisen tärkeys ja toisaalta uudisrakentamisen vastaisuus.

Kaavojen sisältö

Tuiranpuiston merkitys ennen kaikkea virkistysalueena tulisi ottaa huomioon asemakaavan muutoksessa, sillä jo yleiskaava siihen velvoittaa. Lisäksi tulevat rakennushankkeet, kuten asuntomessut, lisäävät lähialueiden asukasmääriä, mikä korostaa entisestään tällaisen laajemman viheralueen merkitystä. Asemakaavan sisältövaatimusten mukaan tulisi asukkaille taata tarpeeksi viheralueita suhteessa asukasmäärään.

Ekosysteemipalvelujen hyödyt

Luonto tarjoaa meille ilmaiseksi erilaisia ekosysteemipalveluita, joille pyritään nykyään myös laskemaan hintalappu, jotta ne olisivat vertailukelpoisia muiden maankäyttösuunnitelmien kanssa. Helsingin yliopiston tutkimuksessa laskettiin erilaisten ”viherpalveluiden” hintaa, kuten viheralueiden vaikutuksia ilmansaasteisiin ja hulevesien määrään ja laatuun. Yhden hehtaarin laajuisen lahtelaisen kaupunkipuiston hinnaksi saatiin tutkimuksessa runsaat 200 000 euroa.

Tuotantopalveluja kaupunkipuisto voi tarjota syötävien luonnonvarojen, kuten marjojen ja villiyrttien muodossa. Säätelypalveluita ovat esimerkiksi tulvien tasaus, veden puhdistus ja kasvien pölyttäminen. Ylläpitäviä palveluita ovat puolestaan monimuotoisuus eri ulottuvuuksineen sekä ravinteiden ja hiilen sidonta. Ihmiseen suoraan vaikuttavia kulttuuripalveluita on Tuiranpuistossakin runsaasti. Se tarjoaa puistossa vieraileville monenlaisia etuja, kuten fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä: asfalttikatua haasteellisempia ja monipuolisempia maastoja liikkumiseen, monimuotoista luontoa monimuotoisine ja hyödyllisine mikrobeineen sekä mielen rentoutumista.

Tuiranpuisto tuo terveyttä

Kaupunki-/lähiluonnon merkityksestä kaupunkilaisten hyvinvoinnille ja terveydelle tehdään enenevässä määrin tutkimusta. Luonnon kokeminen usein olisi tärkeää terveydellemme. Luonnon soisikin olevan lähellä, helposti saavutettavissa — kuten Tuiranpuisto, joka sijaitsee keskellä kaupunkia ja on paikallisten aktiivisessa käytössä.

Helinin ja Lavin (2017) opinnäytetyössä todetaan mm. että merkitykset ihmisten terveydelle ja hyvinvoinnille ovat sitä suuremmat, mitä enemmän kaupungeissa on luontoa ja että ”kaupunkiluonnon määrä korreloi mielialan, stressin hallinnan, obesiteetin, allergioiden, tuki- ja liikuntaelinsairauksien, sydän- ja verisuonisairauksien, liikkumisen, sopeutumisen ja yhteisöllisyyden kanssa”. Tyrväisen (2007) tutkimuksessa puolestaan todettiin, että paljon kaupungin viheralueita käyttävillä, niiden läpi töihin tai opiskeluihin kulkevilla tai niissä työskentelevillä oli enemmän positiivisia tuntemuksia kuin alueita vähemmän käyttävillä. Tutkimuksessa vain 5 %:lle luonnolla ei ollut paljon merkitystä.

Luontokävelysten on Marsellen (2014) tutkimuksessa havaittu vähentävän stressiä ja masennusta sekä kielteisiä tunteita, ja ne näyttivät hillitsevän stressitilanteiden negatiivista kokemista. Luonnossa oleskelulla on tutkimuksissa havaittu olevan selkeitä vaikutuksia myös ihmisen sosiaalisuuteen: ihmisen on havaittu olevan sosiaalisempi ja avoimempi luonnossa kuin vaikkapa luokkatilassa. Kaupungin viheralueiden määrällä on havaittu yhteys myös ihmisten kokemaan yhteisöllisyyteen. Tuiranpuistoa voitaisiin käyttää vielä enemmän tähän henkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ulottuvuuteen. Lähellä sijaitsee paljon yksiköitä, kuten hoivakoti sekä ensi- ja turvakoti, jotka voisivat yhä enemmän hyödyntää Tuiranpuistoa asiakkaidensa hyvinvoinnin lisäämiseen.

Lähiluontoon panostamalla kaupungilla olisikin mahdollisuus myös säästää terveydenhuoltokuluissa. Lähiluonnossa liikkuminen on edullinen tapa parantaa fyysistä ja henkistä hyvinvointia ja sitä kautta myös työkykyä. Urheilun ja fyysisen kunnon lisäksi luonto vaikuttaa vastustuskykyymme, millä on yhteys suomalaisten lisääntyviin autoimmuunisairauksiin, esimerkkinä mm. Tari Haahtelan tutkimukset luonnon monimuotoisuuden ja luonnossa oleskelun vaikutuksista meidän omiin mikrobeihimme ja sitä kautta vastustuskykyymme ja terveyteemme. Tuiranpuiston merkitys tällaisena luonnollisena vastustuskyvyn lähteenäkin on perusteltua: puiston päiväkodin lapset möyhivät siellä maassa ja mikseivät aikuisetkin voisi ottaa lähempää kontaktia luontoon.

Lahopuun jättäminen alueelle parantaisi entisestään alueen monimuotoisuutta, sillä lahopuuta tarvitsevat tuhannet metsien lajit.

Lähiluontoa kaivataan

On myös todettu, että ihmiset kaipaavat enemmän luontoa myös kaupunkeihin. Esimerkiksi Oulu2026-kyselyssä syksyllä 2017 esille nousi hyvin tärkeänä se, että luonto olisi tärkeä osa vastaajien tulevaisuuden kaupunkia ja asuinalueita. Monessa tutkimuksessa ihmisiä miellyttää juuri Tuiranpuiston kaltainen vanhempi metsä, jollaista eivät tavalliset kaupunkipuistot tarjoa. Myös kouluissa ja päiväkodeissa nousee jo uuden opetussuunnitelman myötä vahvasti esille ulkona oppiminen ja lähiluonnon käyttäminen opetuksessa ja sen huomaaminen jo koulujen toimintakulttuurissa. Kestävä kehitys ja ympäristökasvatus ovat tulleet pysyvästi myös päiväkotien ja koulumaailmaan ja tässä Tuiranpuisto voisi olla isommassa roolissa. Luontoympäristö aktivoi niin lapsia kuin aikuisia aivan eri tavalla kuin sisätilat.

Tulevaisuuden Tuiranpuisto: yhteisöllisyyttä, luontoa, kulttuuria ja hyvinvointia

Tuiranpuistosta olisi upeaa saada lähiluonto- ja kulttuurikohteita, jossa kaikki viihtyisivät. Puiston luonto pidettäisiin monimuotoisena viherkeitaana muuten kerrostalojen täyttämässä Tuirassa, mikä olisi ilo niin silmälle, mielelle kuin terveydelle. Tuiranpuisto ei olisi kuitenkaan vain yksittäinen vihreä saareke Oulussa, vaan siitä olisi yhteys muihin Oulun puistoihin, mahdollisesti kansalliseen kaupunkipuistoon. Alueella olisi selkeät infotaulut myös muista Oulun viheralueista ja hyvin hoidetut reitit niihin.

Puistoa kehitettäisiin yhdessä eri järjestöjen ja eri-ikäisten paikallisten kesken, jotta kaikki sitoutuisivat yhteiseen hankkeeseen ja oppisivat arvostamaan yhteistä tekemistä. Eri sukupolvet kohtaisivat. Puistossa voisi ihan vain rentoutua tai urheilla tai samalla vaikkapa oppia lepakoista, joita alueella levähtää paljon, kulttuurihistoriasta tai luonnonhistoriasta vasta avatun maankohoamispolun myötä. Olisi hienoa, jos alueen kauniissa, kulttuurihistoriallisesti arvokkaissa, vanhoissa taloissa olisi toimintaa, esimerkiksi nuorisotalo tai aktiivinen järjestöaloite, jossa järjestettäisiin hyvinvointia lisääviä retkiä ja tapahtumia, mihin kaikki oululaiset voisivat osallistua. Siellä voisi olla pysyvä luontonäyttely Oulun luontokohteista sekä Tuiranpuiston historiasta. Tuiranpuisto houkuttelisi myös matkailijoita vierailemaan kauniissa ja monimuotoisessa puistometsässä sekä monipuolisissa tapahtumissa ja retkillä.

Tuiranpuisto tulisi pitää alueen yhteisenä hyvinvoinnin lähteenä eikä rajata uudisrakentamisella sen käyttöryhmiä. Tulevaisuuden Tuiranpuistossa yhteisöllisyys sekä luonnon ja kulttuurihistorian arvostus olisivat keskiössä.

Suomen luonnonsuojeluliiton Oulun yhdistys ry